

Překážka věci rozhodnuté

Překážka věci pravomocně rozhodnuté není dána v tom případě, jde-li sice v novém řízení o tentýž právní vztah mezi týmiž účastníky, avšak opírá-li se nově uplatněný nárok o jiné skutečnosti, které tu nebyly v době původního řízení a k nimž došlo až později.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 1838/2007, ze dne 25.6.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Mgr. M. Ch., advokáta, jako správce konkursní podstaty úpadkyně I. a. s., proti žalovanému JUDr. M.M., advokátu, jako správci konkursní podstaty úpadkyně Č. S., a. s., zastoupenému JUDr. A. R., advokátem, o vyloučení nemovitostí ze soupisu majetku konkursní podstaty, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 15 Cm 117/2004, o dovolání žalobce proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. prosince 2006, č. j. 3 Cmo 52/2005-186, tak, že usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. prosince 2006, č. j. 3 Cmo 52/2005-186, a usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 17. prosince 2004, č. j. 15 Cm 117/2004-134, se ve výrocích, jimiž bylo rozhodnuto o zastavení řízení, zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 17. prosince 2004, č. j. 15 Cm 117/2004-134, zastavil řízení, „pokud se žalobce domáhal určení, že žalovaný je povinen vyřadit ze soupisu konkursní podstaty žalovaného“ ve výroku specifikované nemovitosti (dále jen „sporné nemovitosti“).

Soud prvního stupně - odkazuje na ustanovení § 103, § 104 odst. 1 a § 159 odst. 3 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) - dospěl k závěru, že „v téže věci s týmiž účastníky bylo již pravomocně rozhodnuto“ a „tato neodstranitelná překážka řízení brání tomu, aby tatáž věc byla soudem projednávána znovu“. Přitom zdůraznil, že Krajský soud v Brně pod sp. zn. 55 Cm 539/2001 rozhodl (rozsudkem ze dne 3. září 2002, č. j. 55 Cm 539/2001-65) o žalobě, kterou se žalobce domáhal proti žalovanému vyloučení týchž nemovitostí z konkursní podstaty.

Vrchní soud v Olomouci k odvolání žalobce usnesením ze dne 6. prosince 2006, č. j. 3 Cmo 52/2005-186, usnesení soudu prvního stupně potvrdil (výrok I.) a nepřipustil změnu návrhu učiněnou v podání žalobce ze dne 26. října 2006 (výrok II.).

Cituje ustanovení § 159a odst. 5 o. s. ř., odvolací soud zdůraznil, že překážka věci pravomocně rozhodnuté nastává v případě, má-li být v novém řízení projednána stejná věc. O stejnou věc jde tehdy, jde-li v novém řízení o tentýž nárok nebo stav, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto, a týká-li se stejného předmětu řízení a týchž osob. Tentýž předmět řízení je dán, jestliže tentýž stav nebo nárok vymezený žalobním petitum vyplývá ze stejných skutkových tvrzení, jimiž byl uplatněn (potud odkázal na závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 5. dubna 2001, sp. zn. 21 Cdo 906/2000, uveřejněného v časopise Soudní judikatura č. 9, ročník 2001, pod číslem 113).

Přitom shledal nesprávným názor žalobce, podle něhož překážka věci pravomocně rozsouzené není dána jen proto, že v posuzované věci, na rozdíl od řízení o vyloučení nemovitostí, tvrdí nově skutečnost, že složením obvyklé ceny zástavy ve smyslu § 170 odst. 1 písm. e) občanského zákoníku mělo dojít k zániku zástavního práva a odpadnutí důvodů pro další zařazení sporných nemovitostí do

soupisu konkursní podstaty. Nesouhlasil ani s tím, že překážka věci pravomocně rozsouzené není dána, neboť jeho uplatněný nárok se opírá o skutečnosti, které tu nebyly v době původního řízení a k nimž došlo až později. V přezkoumávané věci - pokračoval odvolací soud - totiž žalobce věděl, že má složit cenu věci, kterými je pohledávka zajištěna, již v řízení o jejich vyloučení a mohl tak v tomto předchozím řízení učinit. „Nevyvratitelná domněnka o oprávněnosti soupisu a setrvání zástavy v konkursní podstatě, která nastupuje ve smyslu § 27 odst. 5 zákona o konkursu a vyrovnání, pokud zástavy dlužník nevyužije ani dodatečné lhůty ke složení ceny zástavy (resp. hodnoty zajištěné pohledávky) a je pravomocně rozhodnuto v jeho neprospěch, činí bezpředmětnými jakékoli změny skutkového stavu, které nastaly po právní moci rozhodnutí o zamítnutí vylučovací žaloby.

Proti potvrzujícímu výroku usnesení odvolacího soudu o zastavení řízení podal žalobce dovolání, odkazuje co do jeho přípustnosti na ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř. a namítaje, že odvolací soud věc nesprávně právně posoudil a řízení zatížil vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, tj. uplatňuje dovolací důvody podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř.

Dovolatel souhlasí s tím, že „v dané věci byl vznesen tentýž petit a týká se týchž osob, jako ve věci rozhodnuté pod sp. zn. 55 Cm 539/2001“, protestuje však proti závěru soudů nižších stupňů, „že se v dané věci jedná o nárok vyplývající z týchž skutkových tvrzení a že je tedy dána totožnost věci“. Akcentuje, že oproti řízení, jež bylo vedeno pod sp. zn. 55 Cm 539/2001, se v dané věci domáhá vyloučení sporných nemovitostí ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadkyně z důvodu zániku zástavního práva, k němuž došlo až po pravomocném ukončení řízení vedeného pod sp. zn. 55 Cm 539/2001.

Proto požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný považuje rozhodnutí odvolacího soudu za správné.

Dovolání žalobce je přípustné podle ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř. a je i důvodné.

Podle ustanovení § 159a o. s. ř., nestanoví-li zákon jinak, je výrok pravomocného rozsudku závazný jen pro účastníky řízení (odstavec 1). Jakmile bylo o věci pravomocně rozhodnuto, nemůže být v rozsahu závaznosti výroku rozsudku pro účastníky a popřípadě jiné osoby věc projednána znovu (odstavec 5).

Překážka věci pravomocně rozhodnuté brání tomu, aby věc, o níž bylo pravomocně rozhodnuto, byla znovu projednána. O stejnou věc jde tehdy, jde-li v novém řízení o tentýž nárok nebo stav, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto, a týká-li se stejného předmětu řízení a týchž osob. Není samo o sobě významné, má-li stejná osoba v různých řízeních rozdílné procesní postavení (např. vystupovala-li v předchozím řízení jako žalovaná a v pozdějším jako žalobkyně). Tentýž předmět řízení je dán tehdy, jestliže tentýž nárok nebo stav vymezený žalobním petitem vyplývá ze stejných skutkových tvrzení, jimiž byl uplatněn (ze stejného skutku) [srov. např. závěru usnesení Nejvyššího soudu uveřejněných pod čísly 85/2003 a 84/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek].

Totožnost účastníků řízení i rozsudečných výroků v projednávané věci a ve věci vedené pod sp. zn. 55 Cm 539/2001 dána je; jinak je tomu však s totožností skutkových tvrzení, ze kterých byl žalobní požadavek ve výše uvedených věcech uplatněn.

Podstatu skutku (skutkového děje) lze přitom spatřovat především v jednání (a to ve všech jeho jevových formách) a v následku, který jím byl způsoben; následek je pro určení skutku podstatný proto, že umožňuje z projevu vůle jednajících osob vymezit ty, které tvoří skutek. Pro posouzení, zda je dána překážka věci pravomocně rozhodnuté, není významné, jak soud skutek, který byl

předmětem řízení, posoudil po právní stránce. Překážka věci pravomocně rozhodnuté je dána i tehdy, jestliže soud skutek posoudil po právní stránce nesprávně, popřípadě neúplně (např. skutek byl posouzen jako vztah ze smlouvy, ačkoli ve skutečnosti šlo o odpovědnost za bezdůvodné obohacení).

Závěr, podle něhož překážka věci pravomocně rozhodnuté není dána v tom případě, jde-li sice v novém řízení o tentýž právní vztah mezi týmiž účastníky, avšak opírá-li se nově uplatněný nárok o jiné skutečnosti, které tu nebyly v době původního řízení a k nimž došlo až později, formulovaný Nejvyšším soudem v rozhodnutí uveřejněném pod číslem 39/1988 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a následně např. v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. září 2007, sp. zn. 29 Odo 445/2006, jež obstálo i z ústavního hlediska, když ústavní stížnost proti tomuto Ústavní soud usnesením ze dne 5. ledna 2008, sp. zn. IV. ÚS 3109/07, odmítl, se přitom uplatní i v projednávané věci.

Je tomu tak proto, že vědomost žalobce o tom, že může odvrátit důsledky soupisu sporných nemovitostí do konkursní podstaty úpadkyně a jeho nečinnost v tomto směru v původním řízení, není z hlediska řešení otázky jednoty skutku rozhodující; naopak podstatné je, že v projednávané věci uplatněný nárok žalobce opírá o jiné skutečnosti, které tu nebyly v době původního řízení a k nimž došlo až později (rozuměj o to, že složil obvyklou cenu zástavy do konkursní podstaty).

Konečně závěr, podle něhož zamítnutí vylučovací žaloby není překážkou pro to, aby (neúspěšný) vylučovatel v případě, že v dalším průběhu konkursu nastane skutečnost významná podle hmotného práva pro „setrvání“ věci v konkursní podstatě, podal novou vylučovací žalobu, Nejvyšší soud formuloval v rozhodnutí uveřejněném pod číslem 57/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Jelikož žaloba v předchozím řízení a žaloba v projednávané věci nemají totožný předmět a rozhodnutí v předchozím řízení nezaložilo překážku pravomocně rozhodnuté ve smyslu § 159a odst. 5 o. s. ř. pro řízení v dané věci, Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu v rozsahu dovoláním dotčeném a usnesení soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 o. s. ř.).

V další fázi řízení soud prvního stupně při posuzování důvodnosti žaloby nepřehlédne, že jedním z předpokladů úspěšnosti (i nové) vylučovací žaloby je, že byla podána ve lhůtě soudem určené (§ 19 odst. 2 zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání); v případě, kdy uvedená lhůta marně uplynula, může se žalobce (úspěšně) domáhat prověření správnosti postupu správce konkursní podstaty (který sporné nemovitosti ze soupisu majetku konkursní podstaty poté, co byla do konkursní podstaty složena jejich cena, nevyloučil) jen postupem podle ustanovení § 12 ZKV.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)

- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)